

GårdsbyBladet

NR 1/2018 En tidning till alla i Gårdsby – Sandsbro

Snart påsk!

Januari börjar året

februari kommer näst
mars, april har knopp i håret
maj och juni blommar mest
juli, augusti och september
härlig sommar är det då.
Men oktober och november
och december äro grå.

Är det nån som kommer ihåg denna ramsa?

I vilket fall – visst är den trevlig och det var på den tiden då månadernas innehåll stämde och ibland även nu förstås.

Vi går sakta men säkert mot ljusare tider även om det är segt. Kolla bilderna med all snö. Så ser det ut idag den 18 februari och t o m den 8 mars då undrar jag i mitt stilla sinne, kommer mars att ha knopp i håret? Kanske, för naturen kan bete sej underligt ibland, nästan som ett underverk. Vi får vänta med spänning för jag tror att vi alla längtar efter våren och vill gärna som i sången se ”blåsipan ute i backarna”

Men under tiden har vi gottat oss med semlor som vi har ätit nu i februari.

Den 14 februari är det St Valentiés Day. Då ska man uppvakta de nära och kära. Detta gör man i Amerika och vi vill ju gärna ta efter det mesta från USA. Jag har läst på om vem denne Valentin var och varför alla herrar köper röda rosor till sina damer. Man kan säga att denna martyr Valentin absolut inte har något att göra med att ge presenter. Han är helt oskyldig. Seden med uppvaktning på Valentin-dagen kan följas ända till 1300-talet. Enligt vad man trodde i England började fåglarna att para sig den 14 februari och det blev naturligt att uppvakta sin tilltänkta då. Och så fortsatte denna seden och nu har våra köpmän tagit tillfället att göra stort nummer av St Valentin för att få karlarna att lätta på plånboken. Vi kan vara lättlurade ibland inte sant!

Viktigare är...

...att tänka på att vara lite vänligare och snällare mot varandra. Jag har läst att när nyheterna i TV slutade med en glad nyhet mädde TV-tittarna mycket bättre. Jag tror på detta och att alla människor gärna vill höra bra saker för då blir de mycket gladare, snällare och mår så mycket bättre. Jag såg en äldre dam på stan i en, som jag tyckte, snygg dräkt och en fin hatt. När jag mötte henne sa jag ”vilken snygg dräkt och hatt du har”. Hon sken upp som en sol och jag kände mej glad för att hon såg så glad ut.

Mitt budskap är

Säg det med ett leende och med en glimt i ögonvrån!

Ulla-Britt Schill

Innehåll Gårdsbybladet nr 1 2018

- 4 VAD SOM HÄNDER I NATUREN I MARS MÅNAD
- 5 NYA MÖJLIGHETER I HEMBYGDSFÖRENINGEN
- 6 ALLSÅNG PÅ VILLA VIK
- 7 SMEDJAN ÖPPNAR
- 8 TROLLBACKEN
- 10 GRIMSBERG
- 11 PÅSK I HÖNSHUSET
- 12 EVENEMANGSKALENDERN

Annonsera i GårdsbyBladet?

Här är några viktiga punkter att tänka på.

- Gällande annonsformat är:
1/4 A4 – 185x65 mm
1/6 A4 – 130x65 mm
1/8 A4 – 92x65 mm
- bildformatet ska vara tiff, jpg eller pdf
- bildens upplösning ska vara 300 dpi (har bilden lägre upplösning kommer den bli otydlig i tryck)
- annonsen bör vara i färg

Annonssjutt för nästa nummer av Gårdsby-bladet är **maj 2018**. Annonser och eventuella tekniska frågor mailas till Ulla-Britt Schill: schill.ub@gmail.com. För prisuppgift kontakta Bertil Sandberg tfn 0470-612 55 eller 070-550 13 16.

VÄLKOMNA TILL TOFTASTRAND KONDITORI & HOTELL & VILLA VIKS MATSALAR

Möt våren med en fika på Toftastrands nyrenoverade café!
Vi har nybakat veckans alla dagar.

Villa Viks Matsalar serverar a la carté lördag och söndag.
I de stilfulla och vackra matsalarna ordnar vi gärna fest, bröllop, konferenser eller minnesstunder efter dina önskemål.

WWW.VILLAVIK.SE
TELNR 0470-65290
KONTAKT@VILLAVIK.SE

KLOCKANS EL & HANTVERK

Er lokala elinstallatör
samt konsthantverk
Ring oss gärna på tfn
070-174 76 44
073-142 02 67

Ante och Marita Midenius

Vad som händer i naturen i mars månad

31 dagar. "Kallas vårmånad" är vår tredje månad, den första i den Romerska kalendern.

Text: Christer Lindqvist

9 mars var de 40 martyrernas dag, var det frost den dagen kunde man vänta samma väderlek 40 dygn före midsommar.

13 mars var Gregoriusdagen (Greger), den dagen ansågs förr vara lika lång som natten, vårdagjämning (idag 24 mars vårdagjämning).

I Östergötland drev man den dagen svinen till skogen.

Så länge snöföret tillåter utförs i mars arbete man inte hunnit med under de två föregående månaderna. Nytt gärdesgårdsvirke skulle huggas. Likaså humlestänger, och ved till sommarbehov ska fraktas hem, liksom grus och sten till grundmurar och källare.

Från ängsladorna körs höet hem till gården. Redskapen ses över. Diken, och avlopps- kanaler ska underhållas. När fälten blir fria från snö harvas den vissna rågblasten bort.

Äppelträden ska beskåras senast första veckan i mars.

17 mars Gertruddagen.

I Västergötland sa man att gäddan började leka. I Skåne släppte man ut fåren på bete och i Östergötland åt man gädda på vårfrudagen. Den nappade som bäst då

20 mars, vårdagjämning 2018 svensk tid kl 17.15.

21 mars, vårdagjämning över hela norra halvklotet.

22 mars är det tidigaste datumet för påskdagen.

25 mars (vårfrudagen). Vintersyslorna skulle vara klara före vårfrudagen. Veden skulle vara färdighuggen och staplad. Högg man ved senare på året skulle "tranorna komma att bajsa på den" och då blev veden sur och oduglig till bränsle.

Vårfrudagen, Jungfru Maria bebådelsedag (våffeldagen) är den enda katolska mariadagarna som ännu lever kvar hos oss. En trana som kommer med ett ljus i näbben är symbolen för vårfrudagen. Det syftar på vårdagjämningen med ljusets ankomst.

I bondehemmen gällde förr regeln att gårdsfolket skulle gå till sängs i dagsljus eller göra sysslorna i ladugården vid dagsljus fr.o.m. vårfrudagen. Från vårfrudagen 25/3 till Mickelsmäss 29/9 skulle man spara på stearinljusen. Man tävlade om vem som skulle först i säng, för den som gjorde det skulle först få sin gröda under tak. Den som kom sist i säng på vårfrudagen skulle bli senfärdig resten av året, fick dessutom öknamnet "vafferfisen", "loppekungen" eller "lusborsten".

Springa trana fick barnen göra i Värmland på vårfrudagen eller tranekvällen som kvällen före vårfrudagen kallas. De grymma föräldrarna skickade ut sina barn barfota i snömodden (första barfotadagen) antingen de ville eller inte. För att tina upp sina blåfrusna fötter sprang man emellanåt upp på de färska gödselstackarna och stod där tills den värsta värken gick över. Seden levde kvar ända till slutet av 1800-talet.

Våren börjar:

I Skåne den 3/3

I Stockholm den 27/3

I Karesuando den 10/5

Förr ansåg man att isarna började bli osäkra den 7 mars. Fåglar som kommer i mars är lärka, stare, tofsvipor. I slutet av mars kommer bofinken, taltrasten, sädgäsen, sångsvan, trädlärka, skogsduva och ljungpiparen. Orren börjar spela på myrarna. Grävlingen föder sina ungar. Parningstid för lodjur och vesslan. Parningstid för utter som föder sina ungar i slutet av mars eller början av april. Haren föder sin första kull ungar i slutet av mars. Mården och sälarna föder ungar i mars-april.

Humlorna kan man se varma marsdagar. Det är bara drottningen som man ser så här på våren. Alla övriga humlor dog i höstas. Stackmyrorna börjar vakna. Så högt myrorna kryper upp på en käpp som sätts i den första myrstacken man träffar på om våren, så djup snö faller det följande vinter.

Några blommor man kan få se i mars är våtarv, rödplister, hästhov, hassel och sälg.

I mars ska man passa på att äta abborre, gädda, gös, vitling, piggvar och slätvar.

Nya möjligheter i hembygdsföreningen

Kommande år finns det nya möjligheter att delta och lära om vår trakt i Gårdsby hembygdsförening.

Text: Poul Kongstad (i hembygdsföreningens valberedning)

Vi delar upp hembygdsföreningens verksamhet i hembygdsgrupper, där du kan vara med, så mycket eller lite som du vill. Det är alltid trevligt och lärorikt att tillsammans med andra hålla på med "när-verksamhet" om den trakt där du bor.

På hembygdsföreningens årsmöte 8 april 2018 kl 15.00 kommer de att väljas som håller ihop varje grupp, samt en mindre styrelse. På www.gardsby.se kommer sen namn, telefon och mailadress till grupperna.

Och du är välkommen som medlem att delta, trivas och lära i din hembygdsgrupp.

Så här tänker vi oss årets hembygdsgrupper 2018 i Gårdsby hembygdsförening:

Byggnadsvård

sköter praktiskt om våra kära hus och mark omkring på hembygdsgården Hoppet i första hand. Man kan även ägna sig åt andra byggnadshistoriska och byggnadstekniska frågor av intresse.

Barn- och ungdomsverksamhet

Gruppen kommer att ordna fler roliga träffar för barn 2018. Det är Sara Richter och Sandra Werlöv som håller i detta. De har också bidragit med goda idéer till evenemang som utvecklar föreningen.

Främst ska man ha kul, men långsiktigt kan allt detta öka intresse för trakten och lokal kulturhistoria.

Lokalforskning (dokumentation, inventarier, visning)

Gruppen samlar och visar information om traktens utveckling och landskapets omvandling. T.ex har tidigare torpinventeringar skett, något som vi får frågor om, även långt ifrån.

Gruppen digitaliserar föreningens arkiv med inventeringar och artiklar, och hanterar föreningens historiska inventarier på hembygdsgården. Det vore roligt att kunna ha fler visningar av samlingarna. Gruppen kan även publicera från sitt arbete.

Natur och motion

Gruppen arbetar med Sigfridsleden och föreningssamarbeten t.ex inom orientering. Naturpasset i somras (2017) var ett resultat av detta.

I hembygdsgrupperna bedrivs alltså arbete och studier inom olika områden. Alla grupper har god kontakt med styrelsen med vad man vill göra och vad man gjort, samt förslag till kommande evenemang och artiklar.

Om du vill vara med i en grupp, lite eller mycket, ta gärna en första kontakt redan nu:

Barnverksamhet: Sara Richter 070-924 19 01.

Lokalforskning + Natur och motion: Tore Sandrell, 070-323 47 82.

Välkomna att beställa er nötköttslåda av Ingrid och Lars
Telefon 070-833 08 76
Internet sevedstorpsgard.se

Kom och sjung med oss!

Allsång på Villa Vik
Gårdsbykören och Sega Gubbar
sjunger och spelar

Fredagen den 13 april 2018 kl. 19.30

Villa Vik serverar buffé från kl. 18.00

Pris: 275,-

Ring och beställ bord 0470-652 90

Olofsson
ENTREPRENAD

Telefon 073-526 37 97

Våren närmar sej och då öppnar vi en nygammal Smedja dvs vi har putsat, fixat och förnyat en del som vi hoppas ni ska gilla.

Som vanligt ska vi försöka hitta glada musikanter och vi serverar öl, vin, korv med bröd, snacks, läsk m.m.

Text: Ulla-Britt Schill

Öppet	Tid	Håller i trådarna
Fredag 18 maj	19.00 – 23.00	Sven, U-B, Åke
Fredag 8 juni	”	Yasjön
Fredag 6 juli	”	Martin & Mattias
Fredag 27 juli	”	Kurt Hermansson
Fredag 24 aug	”	Micke Jonsson

Väl mött i Smedjan!

Har varit i kontakt med Trollbackens förskola i Gårdsby. Där finns Småtrollen, Bergstrollen, Skogstrollen och Stalltrollen.

Text: Ulla-Britt Schill

Småtrollen upptäcker och utforskar olika material tillsammans. Med hjälp av kroppen (händer, fingrar) lär de sej att känna vilka olika egenskaper de olika materialen har. Ser ganska kletigt ut men småtrollen tycker det är hur kul som helst.

Bergs-, Skogs- och Stalltrollen har börjat utforska världen och vad världen är för något. Några är intresserade av vatten i olika former och på bilden har de börjat utforska vatten i fast form det vill säga is.

Andra undrade varför Grönland och Island heter som de gör och inte tvärtom. Nu har barnen skrivit till någon som bor på Island och frågat om han kan ge ett svar. Som ni ser är de väldigt noga att lägga kuvertet i postlådan.

Spännande att vänta på svar.

TROLLB

ACKEN

Grimsberg,

dagsverkstorp under Kråkenäs, beläget på slänten väster om Åsbacken, strax norr om Grims göl. Torpet omfattade, enligt 1865 års förteckning 2 tunnland 27,5 kappland åker, o:a 6 tunnland äng och 20 tunnland "utegor". Dess någorlunda körframkomliga utfartsväg ledde förbi gölens nordspets väster och norr ut mot Gasslanda. Till fots tog man genvägar åt Gasslanda, Kullen, Ekeberget eller Kråkenäsryd på slingriga stigar genom hagar- na med allsköns boskap, snödrev, stättor, spänger och huggormar. Skogsbilvägen som numera når Grimsberg söder ifrån byggdes i o- lika etapper åren före och efter 1960. Backslutningen öster om gölen utnyttjades på sin tid som skjutbana. Fem- sex hundra meter söder om Grimsberg finner man rösen och suraplar efter torpet Nystugan. Ingen nu levande person minns när byggnaderna revs där. På Grimsberg låg vattenbrunn och ladugård norr om boningshuset, vid nuvarande upplags- och vändplatsen. Adolf Gustavsson på Norrelund högg upp ladugården till bränsle 1942. "Anders i Tofta" rev stugan något av åren mellan 1945 - 50 och återanvände virket till sommarhus vid Toftasjön.

U.S.A.-emigranten Sven Magnusson, född på Ängstugan 1836, skriver i Några minnen: "En av torparna, Johan på Grimsberg, sade upp sig på hösten (1867) och ämnade fara till Amerika på våren. Han och hans hustru talade ofta med oss och önskade att vi skulle resa till Amerika, så att vi fick sällskap. Maria och jag var med på deras auktion, när de sålde av sina saker, och då försökte de övertala oss att resa med till Amerika. Men sen innan våren ändrade de sig så att de stannade och vi reste. Han arrenderade en gård och stannade några år, men sen reste de till Amerika de också".

Siste torparen på Grimsberg, och som även brukade åkerjorden på Nystugan, hette Peter Magnus Petersson, född u. ä. (på Grimsberg) 24/3 1853, död 18/1 1936 - gift 1876 med Lisa Samuelsdotter,

Påsk i hönshuset

Text: Christer Jonasson

Nu är våren på väg och det har blivit mycket ljusare och något varmare ute. Då kommer påsken. En högtid som firas med mat, godis och ägg tillsammans med vänner och familj. Godis har nog inte varit tradition så länge som äggen. Längre tillbaka när de inte hade ljus och värme i hönsstallarna då värpte inte hönsen från oktober-mars. Så de första äggen kom lagom till påsk.

I hönshuset på Tångshult är det fullbelagt lagom till påsk med cirka 10 000 hönor och 100 tuppar som är i fullt arbete. Vi hoppas alltid på en snöfri påsk då alla har möjlighet att skaffa sig allt de behöver och kan njuta lite av påsklovet. Hönsen börjar även se fram emot sin utevistelse då de kan ströva runt fritt och njuta.

Många undrar varför skalen på äggen sitter så hårt när de är kokade. Det beror på att äggen är för färska, de behöver ca 2-3 veckor för att skalen ska vara lätt att avlägsna.

En annan fråga som en del undrar över är varför fåren går tillsammans men hönsen. Svaret på frågan är att hökarna är rädda för fåren och på detta sättet färsviner inte lik många hönor från gården.

Önskar er en glad och äggrik påsk!

Behöver Du grävthjälp?

Skogsvägar • Dikesrensning
Markberedning • Övrig grävning

BJÖRNAMO ENTREPRENAD
David Andersson

Björnamo Storegård 5 • 355 92 Växjö
Mobil 073-776 47 24

EVENEMANGSKALENDER GÅRDSBY 2018

Datum	Tid	Plats	Aktivitet	Arrangör
Lör 24 mars	14.00	Tveta	Studiebesök hos en Fårbonde i Tveta Anmälan på tfn 0770-636 1797, mer info www.gardsby.se	(S)
Sön 25 mars	10.00-12.00	Hoppet	Pysselträff Påskpyssel för barn och föräldrar, För mer info ring Sara 0709-24 19 01	(S)
----	-----	-----	Ölbrygningskurs – om intresse finns, Anmälan till Sandra tfn 0703-098 730	(S)
Sön 8 april	15.00	Gårdsby församlingshem	Årsmöte Gårdsby Hembygdsförening Årsmöte med förslag och diskussion om utveckling i vår trakt	(H)
Fred 13 april	18.00	Villa Vik, Sandsbro	Allsångskväll Allsång 19.30 Gårdsbykören och Sega Gubbar	(S)
Sön 15 april	09.30	Tussudden (Lövsjön utanför Sandsbro)	Ängsskötsel i Tussudden En av årets viktigaste dagar i föreningen är denna vårsöndag då vi räfsar rent. Viktigt föratt gynna växterna och underlättar slåttern i augusti.Välkomna. Ta med fika. Info 0470-274 44.	(S)
Sön 15 april	15.00	Toftastrand 2a vån.	Årsmöte Sockenrådet. Fika serveras	(S)
Lör 28 april	10.00	Hoppet	Vårstädning på hembygdsgården Hoppet inför valborgsfirandet. Alla är välkomna.	(H)
Mån 30 april	ca 19.00	Hoppet	Valborgsmäsofirande på Hoppet (infart vid Yasjön-infarten) tillsammans med sockenrådet, Ta med något att grilla.	
Sön 13 maj	14.00	Gårdsby säteri	Rundvandring bland historiska byggnader på Gårdsby säteri	
Sön 20 maj	10.00-12.00	Hoppet	Pysselträff. Tova ull för barn och vuxna Info: Sara 0709 24 19 01	

Välkommen på våra aktiviteter!